

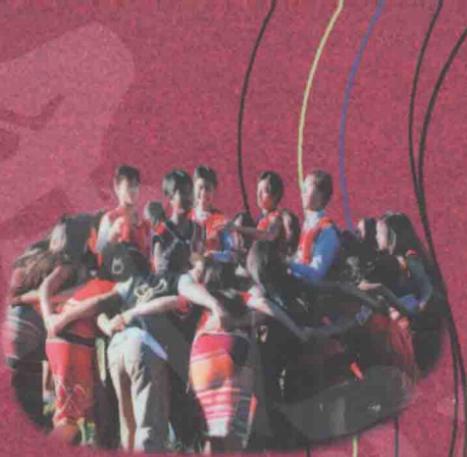
佤族民歌

Wazu Minge

李柏松 编

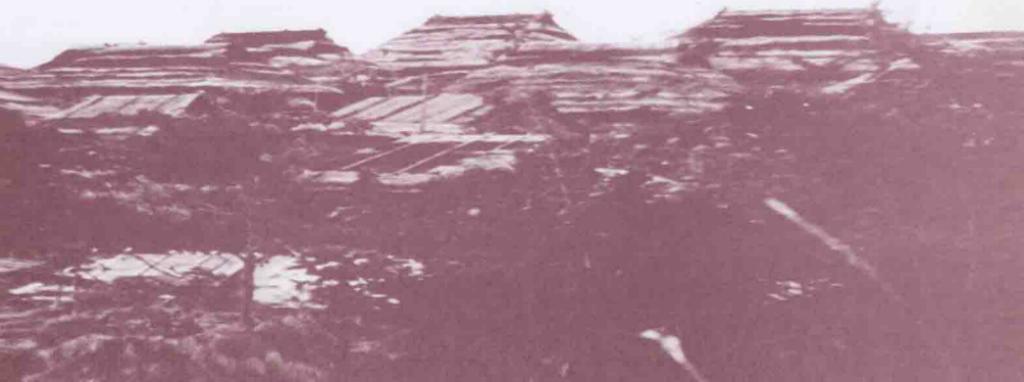
云南民族出版社

佤族民歌

李柏松 编

云南民族出版社

图书在版编目(CIP)数据

佤族民歌/李柏松编. —昆明:云南民族出版社,
2002.2

ISBN 7 - 5367 - 2340 - 7

I . 佤... II . 李... III . 佤族—民歌—歌曲
—中国—选集 IV . J642.215.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2001)第 083884 号

责任编辑:田国才
封面设计:岳 南

《佤族民歌》 李柏松 著

云南民族出版社出版

(昆明市大观路 94 号)

昆明市五华区教育委员会印刷厂印刷
开本:850 × 1168 1/32 印张:8.5 字数:200 千字
2002 年 3 月第 1 版 2002 年 3 月第 1 次印刷
印数:0001—800 册 定价:12.00 元

ISBN7 - 5367 - 2340 - 7/J·164

LOUX GAING LAI

Ba rāog, dang goui nqom nqied si nax gon būi, Ba rāog hang hrom hang hri, laoh loux si ndaing gāing. jān būi hoig houig hu gag diex ba rāog hvah hrom hvah hri gag hang hrom hang hri gix uig heui! yām njaeh ex hu mgōng Ba rāog, būi hoig hu mgōng ba rāog ah nin gag ex: “mgōng ba rāog kom houd si npom. hu gix mai glieh ngiah gu ngaix gū som, log gix gon nyōm ang dōng brāix glong, ang dōng dix rang hrom rang hri gag houd si npom graeng jeeb eem som, log gix jao mi jao npang ang sax dōng houd sī npom mōh jē dix”. loux gī lāo gox yūh nin, jān būi dōng hrom hri ba rāog dang dōng noh, ba rāog njaeh nbēen ndix ba yūh, nbēen oud gix, gon mōh nbēen nūm njaeh rang dix loi mōi dix nbiex. mgōng si npom ang graeng jeeb eem som goui, gix jix ang dōng dix rang hrom rang hri gag yūh mox.

Gaoh kaing hreen oud ex mgōng ba rāog, nbrēi yian jiu ba rāog, ex geem dāeg si ndong gah nbēen oud mgrong gui būi ba rāog. hrom ged nbēen oud gon būi ba rāog mōh yūh nin: Ba raōg oud gix maī houd si npom mai iag graeng jeeb eem som ang son mōh did dix, ja mōh oud būi gix, hun gū būi gix, gix si ngeh gaing gab mgaex hrom mgaex hri mai uig heui. log loux ngeei loux glieh ah:

Rom lih gag rang ah pra pra!

njaong kaxo ngoud ngōm jix nbruih dāi,
npaeng vō mai yaong log loux glieh,
glieh ngeei mai vō si u hrom hri

gīeh glao mai vō log brīex nyōm.

Loux ngeei loux glao oud ndaex gāing nqo, jix gīeh gāing nqo haog huan, loux glao loux ngeei gon būi mai bāox, jix gīeh gon būi ih hrom nqom njiad bāox dix. loux glao loux ngeei ndaex nyīex ndaex yaong bōun gīeh nyiex yaong si laoh si mgouig. nin, loux ngeei loux glao oud ndaex nbēen gon ba rāog mōh gāing dīng gāing hlaong dix jē heui o!

Loux ngeei loux glao ba rāog hun gaex haoh jē. yām ih būi vō ih ngēei glieh, yām sum būi nyīex haog būi nyīex kraox ih ngeei klieh; yām ih būi ba bāox yām gīeh gon nyōm būi gah ih ngeei klieh; yām yūh būi gūing nqo hruad būi mā sum būi gaeng gah yūh ngeei glieh, bīe mai yūm būi gah mōh loux ngeei loux glao kom mu uig heui. loux ngeei loux glao ba rīog hag diex mox hag diex an, yaong mox yaong an, dang loux dang nqom ang om baox. jē mgrāoh gah dang uig. dang nqom dang mrgong. kom mu uig heui.

Ex mōh jao mgae jao ban loux rāog. oud ex hag diex ba rāog ex gah hoig dōng dix briex, bod loux ngeei loux glao ba rāog. loux giex hrax njiad ji hu rong ngē mai bāox, ex ang dōng ang gix loux hrax. hu mgaex dix mai būi dōng hrax nbog nblah, gix būi dōng būi jix hrax ang dīe jix loux rāog, lāi rāog gix hmaing ex dēem dix bod. njao nin, dom ndīx, qang ying ven yi suing quang dui. Ling qang di qī ven hua jiux, Ying nang sen ven hua jiux jao yūh glieh in gix, yix hoig ndog njuih njan dēem bāox dix. in gix oud blag Yian jiu loux rāog si ndaing goui dēe hmom miex nyāo:

Li bex Soung mōh ba rāog hag diex qang yian. noh si ndaing hreen oud ndaex gāing yūh glieh, veui in noh mōh fu dui jang ndaex

qang yian ven goung dui, fu tuang jang ndaex ling jang yi sux tuang, in ngaix mōh yi sux joung jian ndaex ling qang yi sux tuang, li see ndaex ying nang ying yox jia siex hui, e jix jox qiuix ndaex gox jia. si nax būi dūx noh mōh būi hlag būi liao būi laoh būi lie di gaex heui.

Yām in, Li bex Soung bōun grom bod lāi loux glao ngeei būi hag diex qang yian mīex nyao. in pao Sang gīeh ndēe lih lāi būi dū ndaex ying nang līh yūh mōh lāi di pug, noh hmaing ex mgō bod gaing lāi. gaing lāi ko mōh nyom gix log Siao zi npu. Jao jia Souing. Jao jia bix gix bod njied ko, njao mōh yix baox mīex noh ba ndōg dōng bāox dix, ex si ndong gah li bex Soung njaeh yām iag houig dom yām dīng bōun noh dix mōh būi hlag būi hliao. Yām in, loux glao loux ngeei ba rāog ex gah dōng, gēem ja mōh jao bod gaing lāi in kaing heui.

Bod gaing lāi in, ex goui loux nih nai grai lao sen ra mgrong:

Dīx. Loux ngeei loux glao ba rāog nīe jē. nyītex yaong gon būi ba rāog oud gah mgōng gah lua, loux glao loux ngeei gix hag diex mox hag diex an, yaongmox yaong an ang om bāox dix. Log loux ngeei loux glao hag diex qang yian, ba sang yūh li bex Soung ndaex lāi. gah ang dāe bōun jē si daeh uig. gī mōh gox nan, ba hoig bōun yūh noh in gix, hoig Son laoh lie, ang son mōh gāing yē. ba yūh noh lao ang hoig lih blag lāi ba raōg gah hoig lih blag lai hox, lao ang hoig yūh lih blag loux, gah hoig yūh lih mōh nang mgrong loux hrax, nin oud blag krian krei briex een loux glao loux ngeei ba raōg. gīeh būi mgae jix ngaix kaix, Yian Jiu in gix ndaing goui ndēe hmom heui, kaix ngaix, Si mīe būi goui līg lāi hmai gei būi hlag būi hliao

nyiad nbaox nie yūh louxngeei loux glao in gix lih, nyiad gīeh loux ngeei loux glao gon ba rāog kom mu ndeh briex ndaex līg lāi mai jei.

Rax. Si veui in, Pug līg lāi loux ngeei loux glao ba rāog ba hoig Sae ndaexlāi goui, ex si mīe eix nyiad nbaox yūh goui ndaex “VCD” nang, nin. būi yē dōng si ndong mgrong loux glao loux ngeei. oud blag sang yian jiu loux glaoloux ngeei ba raōg goui ndee hmom mīex nyao, blag in gix laong. ndaex ling qang hoig dang goui jing yian di hu yūh. eix ndeh hrom hri gah gix, mīe gix nyiad bōun yūh līh hmom.

Ndaex hag diex ba raōg yām in, būi hlag būi hliao būi jix ju yi Pi nyia nyiad haoh houn. goui blag sang nyiad gīeh mgōng ba raōg haog huan blag gū jē gū jōng, eix gūad nyīex mīex yaong hoig ndeh hrom gri mai gix uig heui o!

翻译：Bao lō

2001 年 10 月 19 日

序

佤族是祖国大家庭中人口不多的颇具特色的一个民族，她剽悍豪放、热情开朗。凡是到过阿佤山，接触过佤族的人，都会被这个民族快乐、豪爽性格所感染。20世纪50年代我初到阿佤山时，一些外地到那里工作的同志曾经跟我说：“这些佤族一天乐呵呵的，有时下锅的米还不知道在那里。可他们照样唱歌跳舞，也不知道愁。”“少年不知愁滋味”，这是富家子弟用不着为生活操心时才会写出的诗句。可是佤族呢？谁都知道，由于历史的原因，佤族社会发展比较滞后，20世纪50年代仍然处于原始社会向阶级社会过渡的历史阶段。佤族人民的生活艰难困苦，他们怎么不知道什么是愁呢？

当我在佤族地区生活了一段时间，并且对这个民族有了一定研究之后，我才逐渐了解到其中的一些道理。原本他们认为：生活条件不管多么艰苦，只要有人在，集体在，集体的力量就会战胜任何艰难困苦，昂头甩手地活下去，活！就要开开心心的活，快快乐乐地活！有一首佤族民间流传的民歌是这样唱的：

崖上跌水响哗哗，
木头登子脚会开花。
山寨风光是歌舞，
唱得人心热呼！呼！

佤族认为：歌舞是人“人气”旺的反映，没有“人气”的地方才会没有歌舞！因此歌舞几乎成为了与他们社会俱生共存的

文化娱乐现象。

佤族的民间歌舞是非常丰富多彩的。每蓬过年过节,他们要歌舞,造房建屋他们要歌舞,结婚生子他们要歌舞,劳动生产他们要歌舞,死了人,他们还是要歌舞,歌舞的形式多种多样,各寨有各寨的唱法、跳法,大同小异,风格迥异,可谓美不胜收。

因为我是学语言的,在佤族地区,自然在了解和收集佤族民歌,歌是词、曲的统一体,可是我不懂音乐,只能去找懂音乐的同志学习和请教。另一方面,有些懂音乐但不会佤语佤文的同志也喜欢找我帮他们记录和翻译歌词,所以,早在20世纪60年代,我和沧源佤族自治县文艺宣传队以至临沧地区文化局、云南省文化局一些从事民族艺术工作的同志都有过很好的合作和交往。这使我的语言研究工作得到了不少教益。

李柏松同志是沧源佤族自治县的佤族,他长期从事民族艺术工作,曾任沧源佤族自治县文工队副队长,临沧地区民族艺术团副团长,现为临沧地区民族艺术团艺术总监、云南音乐家协会理事,国家二级作曲,是我省少数民族中不可多得的艺术专业人才。他在工作中成绩突出,创作了不少佤族人民喜闻乐见的文艺作品,曾多次荣获国家、省、地的各种奖。颇为佤族人民的称道。多年来,在工作之余,他在沧源佤族群众中收集了许多佤族民歌,经过翻译整理,交由云南民族出版社出版,托我为此书写序。本来这个序应由肖子富、赵家顺、赵家碧或其他领导同志写更为合适。但我是看着李柏松同志从一个普通佤族农家子弟成长成为我省少数民族艺术尖才的,而且我对佤族民歌也有一定的研究,也就只好答应了。

对于这本书,我想说的是:

一、佤族民歌非常丰富，佤族各个地方，各个支系的民歌异彩纷呈，这里收集的只是沧源地区的。即以沧源地区来说，李柏松同志收集整理的这一部份也难称全面、完整。但应该说：这本佤族民歌跟以前所出版的佤族民歌有着截然不同的地方，因为它不但有词，还有原汁原味的不同原始唱法的配曲。这对于保留佤族民歌，宣传研究佤族文化都会起到一定的作用，同时也为佤族地区的教学，增添了一份音乐辅助教材。我希望能有更多的同志，特别是本民族的同志来从事这项工作，以便把各个地区、各个支系的佤族民歌都收集起来。

二、现在收集整理的佤族民歌，只是书，对于民歌来说，我希望它更应该有光盘，因为把它制作成为光盘，这不仅可以让人知道这些民歌怎么唱，还可以让人知道，这些民歌是在什么背景、什么场合，以何种形式演唱的。这不但对了解佤族民歌，而且对于了解佤族文化，研究佤族社会，都是十分有用的。临沧地区文化局在这方面已经有了成功的经验。李柏松同志也曾参加了制作佤族歌舞光盘的工作。我相信他们会把这个工作做好。

长江后浪推前浪，雏风清于老风声。相信李柏松同志在临沧地区领导的关怀和帮助下，一定能在民族艺术创作和研究方面取得更大的成绩。是为序。

王敬骝

2000年9月1日于云南民族学院

GROM GAING LOUX LAI

Hag diex meng vax ndaex qang yian mōh hag diex ndaing hreeng bang lang goui eix gon ba rōog gon Vax gah, njaeh dom njū dax njū yīiex eix ndīx, baih gix ma bang gix yaong, houig dom nbōg yām in. hoig dāoh goui mīex yīeh mīex hreing nūm mox nieh. qiaq eix ndaex riāng hag diex jong gox. hag diex meng Vax ndaex qang yian oud blag mgreem hod mgoix ndaex gox jia eix. Vīeh Va goui Soun 2445 ping fang young li, blag bīāng hag diex qang yian mōh hag diex gaeng mīex mai hag diex gaeng ding; blag ndom mōh hag diex Si blaeng mai hag diex lang qang; blag mgoix mai blag mgreem doui dix maix hag diex mian dian. hag diex meng Vax ndaex qamg yian mōh hag diex toun mgōng lūa lā rom nīem gah, kaox oux rīb rīem, dou sad dou dīag an gix ndaing haoh jē houn jē gah.

Gon būi oud ndaex hag diex qang yian, nju dax nju yīiex ndix ndaex lāi ah “bai pux” gah, gon ba rōog gon Vax jō mōh nang “bai pux”dix jē, mōh būi ndaing hreeng oud bang lang goui ndaex hag diex meng Vax. kaix gon Siam, gon mian mai mian vux kom hox in gix mōh būi houig blag kaix. gon būi ming qux gū jē, kom hox kom Siam, kom mīān kom Vāx, ndaex hag diex qang yian kom uig goui būi gao puan hmeen gaex haoh, gon ba rōog gon Vax goui būi ndaex gao loui hmeen gaex haoh.

Njāeh dom ndīx, gon ba rōog oud hag diex meng Vax. hu gix ma nka gix gāīng, bang gix laih baih gix yāong, dom bōun gīeh hag

diex dīng meng rīeh Va, gīeh gāing nqo haog huan si u mi goui. bōun yāog dix gaoh Vaoh dix jūng pao. gon ba rāog oud mai ming qux gū jē, hoig ndōg mōh bāox ou gon mīex, bāox aig gon geeing, hoig lai muih lai hrom, lai krom lai briex baox dix. mgāe dix jīx jū yi pi nyia brei dix dong līg lāi hmai jei.

Gon ba rāog hoig mōh būi lāoh būi līe, būi rīex būi joung ndaex hag dix meng Vax dix jē, njāeh dom yām hreeng nbēen ndīx, dom ndaex si mgang līh, si mgian graix, gix ndaing sae rīang sae rōo dix viēx nbēen doui moui, blūd kaix doui daix, hod mrgong doui jāong grax nbeen oud nbeen goui dix. Viang mōh nan, yām oud gix nbeen ndīx, yāox ang gix goui līg lāi hmai jei, si mgah gūad gix dom sang grai, si mīe brim gix dom sang bruad. yām in, loux si mgah gix si mīe brim gix blag nīe oud ndaex loux ngeei nqom gab. gix dom hoig dai dīx njū houig dīx njū, hoig brei ndaex hrom ndaex hri dix, gīeh eix sang bai būi hmoung naih būi yāox, eix dom sang sud dix krom rūah dix breix ndaex pūg lāi, om būa dix gah man brēi hnod dix gah geei luad. loux ngeei nqom gab gon ba rāog meng vax ndaex qang yian, gaoh ndaex gaīng būi houn, mōh yām oud būi houn ndaex gāing nqo būi geem ah loux ngeei nqom gab, log “nqom gab loux ngeei mai buing bieh”, “nqom gab loux ngeei mai sum gaeng”, “nqom gab loux ngeei mai leed kaox grog” an gix.

Grai eix “nqom gab” mai “loux ngeei”, Voui ndīx, njāo nīe hrom gēd gon būi grong mōuig kaox mōuig oux, mōuig mgōng mōuig rom an gix, nqom gab loux ngeei būi dom līh mōh ba jīx ba nbrai. log: “nqom gab loux ngeei mai gīd gaing, “nqom gab loux ngeei mai goug kuan” in gix. njāo mōh si mīe būi grag mōi ia līg noug ndang,

si mīe būi hngoux goi haog huan.

Grāi eix “nqom gab” mai “loux ngeei” gaoh mai yūh gon būi gāing nqo. gaoh ndaex būi houn, ang mōh būi mox būi an ba yūh nūm mox nūm an, gīeh būi bōun ang yūh gāing nqo. ang dīe yāox grax glīeh grax lin si nax gāing, kom ang dīe yāox grax glīeh grax lin si max gāing, kom ang dīe yāox grax lai doui loux lai nqom gab mai bāox. oud mai būi houn dāe lai gab lai joux loux, līh dix mōh nqom gab loux ngeei gon ba rāog gon Vax.

“Nqom gab loux ngeei”lāig mai nbēen oud grax goui gon būi, oud ndaex hrom hri eix, yām si mgāox hrom gon būi mai grong jāox hrom gon būi geem bloi nqom gab loux ngeei līh, blih hrom hri grax ged grax nbīoung dix ndaex nqom gab loux ngeei. nbēen oud grax goui gon ba rāog gon Vax, ndaex gāing nqo, njaeh gah gāing buing bieh, houig gah gāing gaeng ma, nbōg si nax laex, nqom gab loux ngeei mōh ba bai dāeg od laeh būi si nax gāing. ang būi bōun brah bōun tieh nqom gab loux ngeei ndaex gāing nqo.

Gon ba rāog meng Vax ndaex qang yian, Voui ndīx, gaoh gix meng houig meng lūan, dang grax laex, kaix gix oud dix bang laih ndaih yaong si nax gon būi dang jē, nbēen oud nbēen goui, grong gāing grong nqo nom naix graix hrom dix dāe, viāng mōh nan, nbēen oud grax goui, loux grāi loux ah gix gon gin dang kaing bāox, līn dix mōh nqom gab loux ngeei gix, rian dix gin goui nang grax dang.

Gon ba rāog mōh gix būi jīx ngeei jīx nkraoh ndaex hag diex ndaex mēng oud si nax gon būi, gīeh mōh būi ang jīx ngeei jīx nkraoh dīx gaex gon būi ah “būi o”gah, gon ba rāog, muih būi hag

diex nyīiex ma dix, muih būi nbēen oud nbēen goui dix, si ngāix rāo ma, yām haog kix, līh sim uing, goui bai om, kaox oux rīb rīem gah diex, dou sad dou diag, grax gāing nqo gōing ma, nbēen hmom grax lāoh an gix kom uig haog dēei mōh nqom gab loux ngeei.

Nbōg haog kix kraox blag nbōu, mōh nbōg si laoh nyīiex yanong, gon nyōm ndaex yaong dang līh kaing nyīiex krom bāox dix houig nbīang nkraoh, lai dug daix bāox dix nkraoh kom ah loux gleih, nyōm si nō gix Viex ag leih teih hu hvi gah nyōm bun grih gīeh hmoung ngeei nyōm si nō ah: “nang ex oud ndee mox”. dix vūd kaix hmoung bog nyom bun grih ah “kaox nban geed”, houig dom yām hla braix, gon hmoung iag loux ngeei ah loux baoh si Viex” an gix hrom muih ndud.

Gūad yaong gūad Song gix boun nbō jō ngū gum mai qax ndaex nyīiex, si mgid blai mai ah nqom gab loux ngeei, lai rīeb lai doui nqom gab loux ngeei, njāeh dom si mgang līh si ngian raix, Viex dom nbēen kraox nbēen njōm oud si u goui, ndaex nqom gab loux ngeei gix līh hmoung mōh grax oud grax goui dix ngāix hmom kaing dix ngāix.

Loux qom gab ah ndaex qang yian kom uig gu jē, jīx dix mguah goui a lieh jūb, mōh ing gix sien:

Loux glao(ngeei)

Nqom loux ah

Loux glieh

Loux ah ndaex gāing

Loux dai nbēen oud

Loux mai nkraoh

Loux nqom glieh ong nyōm
Ing pao blag mgreem ex sang mguah dix dōng nqom gab in gix
a liah jūb.

LOUX NGEEI

Ba ah eix loux ngeeī mōh loux qom gab gin hreeng bīx jē, jīx dix ah kom gued kom nyom, kom si mēix kom nbun; jīx dix ah ndaex nyiex ndaex yaoung; kom mguang ma mglāng grax; jīx dix ah ndēe ngōm ndēe gum; kom ndēe hri ndēe hrang. blong ah būi nōh, ang od nū, kee in būi muih dix ah kom gued kom nyōm. kom mōh nan, loux du nqom gab eix gah ndaex ngeeī mōh ndaing rīan būi blag mgum loux. gīeh eix nbrēi dix mgaig dix yāox, ngai lāi nkouig mgum lōux njāeh giex ngai lāi ngaeh mgum lōux kaix, gon ngai lāi om bāox dix. du mgum lōux nōh gou jīx dix dīag mai kaox oux rid rīem, jīx dix diag mai dou sad dou diag, mai dāi lom hmom npruh, jīx dix diag gah diex dub rob. ja mōh jē ba oud gah biang hag diex rao ma in gix, jīx dix diag gah uig huei. du mgūm lōux ah bui gah. jīx ah lōux hmom nqom njiad jix ah nang lōux saig hrom nqom jāox. lōux sī ndiex si ndaing, lōux nqax lōux koi in gix jīx gab dix ndaex uig huei.

Grax ah būi lōux ngeeī dix nbōg ah, mōh ngīe dix gaex būi kieng. būi yīie lai lōuh dix rīeb lōux bāox dix, ang mguah mōh sī mēix mōh nbun. jīx dix lai rīeb lōux bāox dix uig huei. nbōg nyōm ah būi mai bāox, būi yīie ah dix ling ngāix ling som.

Gīeh mōh blag loux hrax, yām njaeh būi dix ah lōux lih, bui yīie sae lōux si vōud dom hla, douig lōux dix dom lang ngīe mai, mgūm lōux nkouig būi yīie ih loux hrax npeed līh houig gah loux

hrax yūh nan. ah būi lōux ngeei nin, ang od sīa sae lōux ding gix lōux sia ga ndaex huei. ah mḡtex būi noh yūh nang.

NQOM LōUX AH

Nqom lōux ah, mōh nḡie lōux ah būi lōux hrom geed dix lih yūh nan. lōg ha būi nbioung gah bāox nyīex bāox ma dix, nbioung gah bāox mgrom bāox meed dix, bāox gl̄eh bāox muih dix an gix. blag nīe mōh nḡie ah būi mrgong od dou gaex jao dix yūh nan. jub lōux ah yūh nin, “loux hrax” dix jee būi yīie gab du mgum lōux gah gao nga jēe, mgum loux dix mu būi goug jīx dix gab gah “loux hrax” gao mga je nang. lōux diag lōux dai būi nyīad haih hang nḡie. mrgong ah būi nōh go haoh hun nḡie. būi yīie ah nang dix gaex, yīie ah nang ra, loui gix. gao nga gaex gix.

Lōux GLIEH

Jub lōux gl̄eh ah būi, mōh nḡie lōux ah nbun mai gon nyom keing, mōh vīex nqom gl̄eh yūh nan, būi yīex nkrōh lāig mai. nqom nkrōh būi yīie lai dug daix bāox dix, geem hu sī voui ndeeih blag kaix, hu kom ndom ndeeih kon mguax, sī vuad daix jaoung di māi si vuad haeg gaing dix gix. je ah būi ndaing haoh ndaing hun nang, yūm ah būi nōh, mōh būi dix gaex jao njaeh, būi hun dom rīeb, būi yīie mguah ra loui boun jūb, yīie lai loui dix ah yūh nan. log: 《id id boi》, 《dāi ling lax》, 《nqeui rang》 in gix mōh lōux gl̄eh uig huei.

Lōux AH NDAEX GAING

Eix gon būi biang meng hag diex, dom nbiex moi lōi rang ndīx, mōh gaing mōh qo ba glod yūh gon būi, mōh gaing mōh qo ba vīex būi hlāg hliao, mōh gaing mōh qo ba ḡeh ping nya ngai lāi in